

Norsk. Etnologisk gransking. Etneum 2.

Etneum.: Transport av køy.

Oppsta.: Lars A. Sveitken, Tyuset.

Hedemark fylke.

Nord-fotudal.

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

adr. NORSK FOLKEMUSEUM

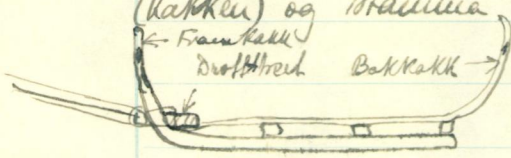
BYGDØY

1. På Tyuset gikk utmarksloften ut av bruk: 1880-åra. Noke få heldt ut leuger, som på Storveget, Storhøyvet og Vellundalen. Den siste som dreid slik slutt var Lars Uggild, han døde: 1912.

Tungen smaleining hadde utmarksloft. Garder måtte vera så stor at dei hadde best for å kenne køyre saman køyet.

I Dalbygda setra dei ut å i Vang-Røftdalen, og dette året slo dei i Kjerrudalen. Neste år slo dei Vang-Røftdalen og setra i Kjerrudalen. Dreiftmæten heldt seg til første verdenskrig. Etter 1918 er det berre i rektig forkveppe år at marka slatten har vore nyttå.

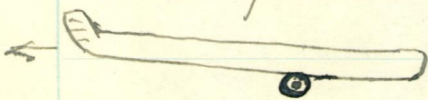
2. Ved løve var det breie slatten, og grasst som var mest for hand, bar dei fram på slatta. Køyet leuger iudan køyde i ut fram på eit simpelt høgdrag, med etter utan kakkar. Kakkaue var ofte gjolovutone laga av ei rotgrein (kakken) og stamma (meisen).

Høgdrag måtte vera så lettgjord som det gikk an å få det. Så brukte ein kaisdrette, med eit par opningar

eller lette bænd rundt skikasen, smetta desse gjennom to hol i drott-treet og bakk fast.

I Vingelen var det minst brukte eit lite drag som gikk på to små hjul påsett $\frac{2}{5}$ fra meisebretten og $\frac{1}{5}$ fra bakkenden.

I Os har det vore brukte ei leyrke bong. Dei la bongen ut i heste si leugd, la på så mykje høg som hadde rodd, bakk eit snøre eller tog i toppen og drog opp og over og bakk toget ned i bongen, lekta så skaka mest fast og køyde avstad.

Så vera køyet på ryggen har tilke vore brukte.

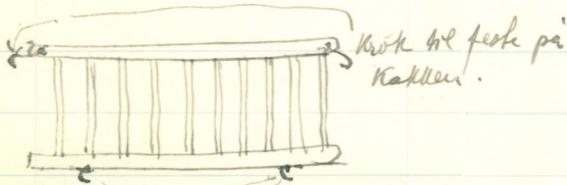
Barua måtte vera med så tidleg som mogleg.
Karaue sto. Det var 2 måtar, auker å slå ut frå kjørre eller
å slå inne mot kjørre. Fjurrone breidde og raka, barua
også.

3. På vinterføre, for hjul.

4. Gamalt attende bestongslede, reirane høystreim, 2 hjul.
Trestong også på vinterleden gamalt, men berre jarustonger
etter 1900.

I Falldal bar dei højet på 2 stenger til statiken, dei dreiv
mykje med skovslått. Måten også mytla i Tynset.

Høystreimet var berre bruka til høystreiming. Fast
framkakk og bakkakk, grindaue på ørda künde
ein hekke av.

fast krok til feste i vagna

Vinterlasset skulde vera høg bak eller framme. Somme
av gammaltidene lesde büsklassa så fine at dei var som støyple
i ei form.

Dei tok med alt højet og pynte frib opp.

Lasset vart binde med 1 reip framme og 1 reip bak.
Midt på lasset eit tredje reip - åldrotten - som vart gysda
andre vegen og drege åt først.

Berre ein hest føre højleden.

5. Inga fellslätt.

6. Højet berre kjörd på ørda, og björkebüster lagt langs
siden - büster, og derav kjøre vel, namnet büsklass.

Vinterhøystreinga börja tidleg om vinteren for jül,
medan det var lite snö, og da trøngtest det
ikkje nokor brøyting.

Dei reiste ut tidleg om morgonen for å nå
fram og lesse medan det var lys dag.